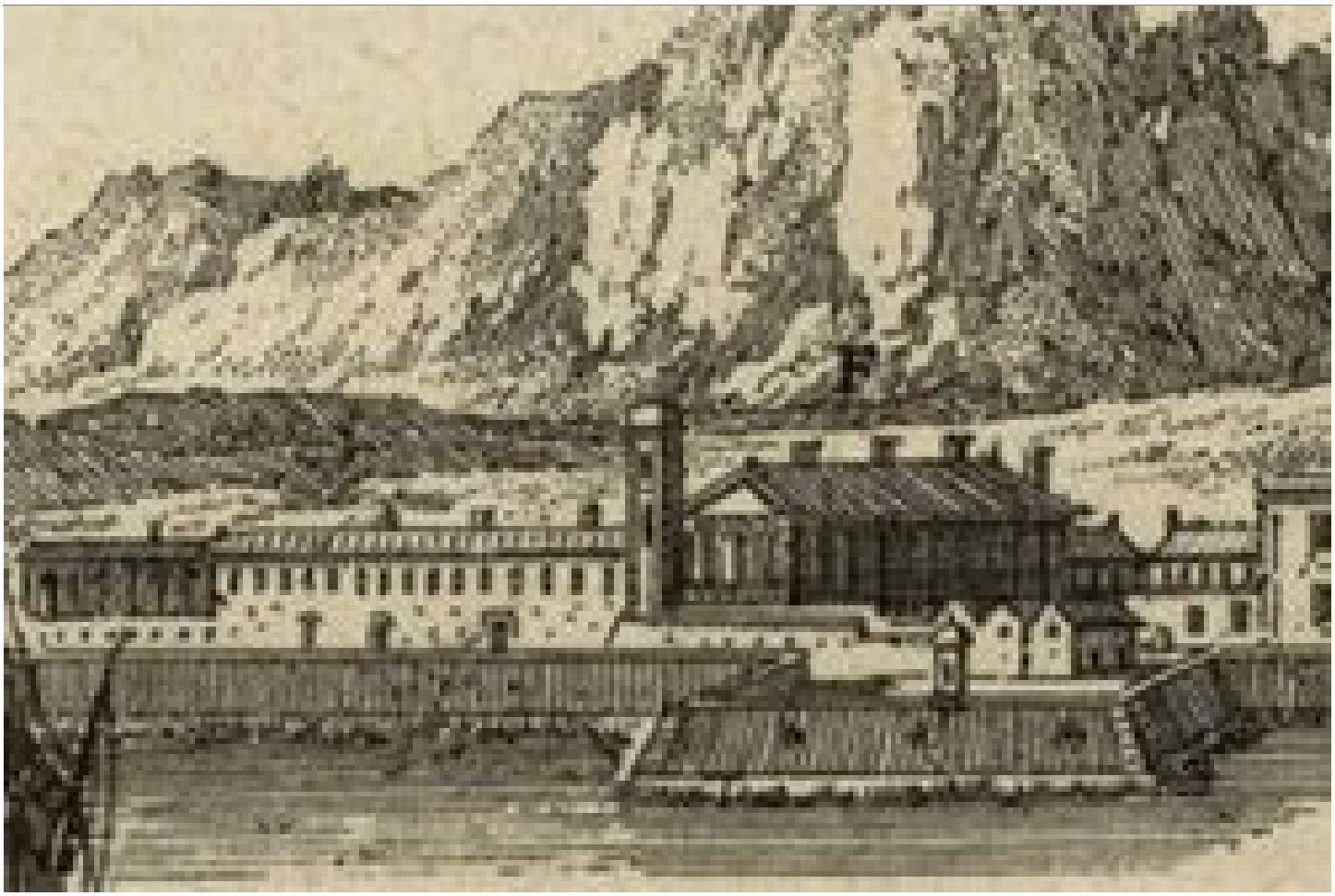

La desaparició del monestir de Sant Francesc de Barcelona: una raó d'Estat (part 2)

Autor: Josep Prats Tarsà
Data de publicació: 20-10-2025

En Josep Prats Tarsà ens explica com era el monestir de Sant Francesc a la façana marítima de Barcelona i per què va desaparèixer al segle XIX sense deixar-ne gairebé cap rastre a l'actual plaça de Medinaceli.

Tindria la família Colom el seu lloc d'enterrament als fra menors?

Parlem ara d'un altre personatge important en la Història i que podia tenir el seu lloc en aquest monestir, el convent de Sant Francesc. Com es pot veure, aquest monestir té molts personatges de gran importància per a Catalunya. Atesa l'eliminació de documents i, fins i tot, d'edificis importants de la ciutat, es fa difícil certificar on seria el seu lloc d'enterrament. De ben segur, seria a Barcelona on deuria estar previst enterrar En Cristòfor Colom.

Quadre "La virgen de los mareantes" d'Alejo Fernández, i detall de qui s'apunta que podia ser En Colom.

Publicacions de Jordi Bilbeny i Luis Ulloa sobre la catalanitat d'En Colom.

Base escultòrica del monument a En Colom.

En Jordi Bilbeny, al seu article “L’enterrament d’En Cristòfor Colom a la catedral de Barcelona”, en fa tot un seguiment a partir de documents existents en què es pot afirmar que En Colom no moriria pas a Valladolid i que no hi seria enterrat, com ens expliquen algunes pàgines de relats sense fonaments i amb minses dades creïbles.

Hem pogut seguir les valoracions que s’extreuen dels documents i sembla més factible l’opció que En Jordi Bilbeny fa evident a partir de la correspondència de l’Almirall i de les distàncies entre els monarques, En Colom i el seu fill Jaume. Així, doncs, si era a la ciutat on s’hauria d’enterrar, on podem trobar la sepultura de la família dels Colom de Barcelona? Actualment trobem diverses fonts que ens porten a situar la tomba d’En Colom a la catedral de Barcelona:

1- Les verificacions inqüestionables publicades a l’article d’En Jordi Bilbeny abans mencionat.

2- Un document en què s’esmenta la restauració, pintura del sepulcre d’En Colom a la catedral.

3- Els que explicita N’Enric Mitjana de Las Doblas al seu llibre Els Colom de Barcelona i les seves aliances i que recullo a continuació.

Al llibre de N’Enric Mitjana, s’hi esmenta que «l’any 1507 Jaume Colom Alòs revocà l’anterior testament i manifestà que era fill de Joan Colom, cavaller difunt. Demanava ésser sepultat al Monestir Dominicà de Santa Catalina, a la capella de St. Raimon de Penyafort, que era del llinatge dels Colom on des de 1430 Guillem Colom i Marimon comprà el dret d’enterrament al lloc mencionat».

En desaparèixer el convent, és sabut i documentat que van reubicar el sepulcre a la catedral de Barcelona, on es conserva actualment, tal com afirma, a la pàgina 148, En Mitjana al seu llibre.

En Mitjana escriu això al capítol d’En Jaume Colom i Alòs, però dues pàgines abans (p. 146), al capítol dels Alòs ens diu: «Joan Colom tenia dos fills: Jaume i Catalina, religiosa de Valldonzella. En un document de 1507, l’únic que es va trobar, Catalina dóna poder per al cobrament dels censos i altres drets que li corresponien de l’herència del pare. Aquest document i el testament del seu germà Jaume, modificat, indiquen que la mort del pare deuria ser coneguda recentment. I que no morí a Barcelona ni fou enterrat amb els seus avantpassats a la capella d’en Raimon de Penyafort ni tampoc al convent de Sta. Catalina».

Penso que, amb aquestes tres afirmacions força fonamentades i amb alguns documents que ho reforcen, es pot plantejar com a verídic que els Colom es van enterrar a Barcelona i molt probablement al convent de Sant Francesc. Per què podríem fer una afirmació tan clara si no existeix el monestir? Doncs aquest fet inexplicable, l’absoluta desaparició del monestir de Sant Francesc no fa més que validar aquesta teoria fonamentada en documents i raonaments lògics que deixen poc espai per a l’elucubració.

I encara més davant la versió, que ens planteja la conxorxa d’un Estat que prioritza l’interès a la raó i la repressió versus drets de persones i pobles, sostingui, sense cap document convincent ni cap lògica raonable, que Colom va morir a Valladolid on fou enterrat i al poc temps va ser traslladat a las Cuevas de Sevilla:

1- No és possible que Colom pogués ser a Valladolid si era a Barcelona o, encara més, a Sant Jeroni de la Murtra, tenint en compte les cartes trameses entre el rei Ferran i en Joan Colom.

2- No es disposa de cap document que esmenti que els Colom s’enterraven a Valladolid o a Sevilla.

3- No hi ha cap document que avali amb garanties que Colom fos enterrat a Castella quan no se li coneix cap relació ni familiar ni afí políticament, contràriament al que li trobem a Barcelona.

Encara podem aportar més arguments que donen pes a l’afirmació que Joan Cristòfor Colom fou enterrat a Barcelona al convent de Sant Francesc.

És de domini públic que hi ha uns Colom documentats que haurien estat enterrats segons aquests documents al monestir de Santa Catalina, avui en dia el Mercat de Santa Caterina o Catalina i posteriorment traslladats a la Catedral.

Recordem que hi ha un document que esmenta que no són enterrats on generalment s'enterraven els Colom i tampoc ens consta que estiguin on s'enterraven els Alòs, Santa Maria de Mar. Però per què no podria ser que s'enterressin a Sant Francesc? Quina relació hi tenen els Colom amb els fra menors? Situem-nos als voltants del que hauria estat el monestir:

- La casa dels Bertran de Gelida a Barcelona és o era a la plaça de Sant Francesc, avui anomenada plaça de Medinaceli.

- Galceran-Joan Colom i Dussay, tinent naval, es féu frare franciscà. Fou guardià a Girona l'any 1494 i, curiosament, l'any 1505, un any abans de la mort d'En Joan Cristòfor Colom, es trasllada de guardià als fra menors de Barcelona. És molt probable que s'enterraria al mateix monestir. També la sepultura d'En Bernat Ferrer era al monestir dels menors franciscans a la plaça de sant Francesc. Bernat Ferrer era un navegant que comerciava amb Alexandria i altres ports de la Mediterrània.

Són uns vincles força contundents.

A més, una nova dada que encara donaria més pes a l'interès per fer desaparèixer l'edifici de Sant Francesc és el fet que existien unes anomenades «Escoles de Mossèn Colom» de patronat patern, on hauria estudiat En Joan Colom i Bertran. Aquí s'ha obert una nova possibilitat de la premeditada desaparició del monestir. Aquestes escoles podien haver estat situades al mateix monestir? Al llibre d'En Mitjana de Las Doblas, s'hi esmenta que hi ha unes escoles franceses: franceses de França a la Barcelona del segle XIV/XV? O serien les escoles francesces (francescques)? No fora estrany, atès que esmenta (a la pàg. 42) que l'any 1391 es féu la fundació universitària l'Obra d'En Ramon Llull, que no se sap on radicava (però, segons altres fonts d'informació, era al convent de Sant Francesc i en la desamortització va anar a Alemanya, on encara hi és). Aquell mateix any 1391 es "destrueix" el Call jueu i el rei s'apropia de les escoles jueves i passen a ser escoles cristianes. L'any 1398 es demanà al Papa que concedís facultat per tenir escola d'Estudis Generals de tota Facultat. L'any 1438 aquestes escoles es trobaven escampades per la ciutat i es proposa agrupar-les en un sol indret, al Carrer Ripoll (?), la qual cosa s'aconsegueix l'any 1477. Un dels indrets on podien haver estat ubicades, segons una escriptura de venda d'una casa gran que fou dels Aguilar el 1583, es refereix que es trobaven a l'actual Carrer de St. Domènec,7 amb la travessia de Marlet, 5 que va al Carrer del Call, abans anomenat dels Castells i, abans, de les Escoles Majors. I encara anteriorment de les escoles Francesces. I una altra designa la porció de finca que era al Carrer de les escoles francesces, que anava des del carrer de St. Domènec fins al davall del Castell Nou, sota la "volta d'En Colom". És a dir, que la volta o Arc del Call, on encara hi queden reminiscències, s'anomenà de les Escoles Velles i, després, d'En Colom i de les Escoles de Mossèn Colom, el seu propietari. Actualment, és l'Arc de St. Ramon del Call. N'Enric Mitjana ens diu també que, segons el document citat, aquest degué ser un lloc molt conegut i celebrat des de la cultura catalana. Ens trobem, doncs, que el convent de Sant Francesc era un lloc de poder reial important de Catalunya i alhora un lloc de repòs de persones importants en el món mariner.

Deixeu-me que em centri en aquest moment històric per emmarcar la importància per a l'Espanya castellana de fer desaparèixer o d'esborronar qualsevol fet o personatge que mostri l'Espanya catalana. Anteriorment he explicat de manera molt reduïda la situació política i com s'utilitza la desfeta catalana del 1714 fins el segle XIX, derrota honrosa i molt lloable, també una derrota dolorosa i humiliant. Però vegem per què devia ser tan important la noblesa catalana i, en particular, aquest mundialment valorat personatge que va ser En Cristòfor Colom. Justament a Castella-Espanya relativament poc valorat el subjecte (potser per ser català?), però sí molt apreciada la seva aportació, ja que els va obrir un nou món per a explotar i treure'n rèdit. I és aquí on rau, en certa manera, la clau de volta que fa entenedora la nova història que s'està recuperant des de diferents àmbits, però com a punt neuràlgic des de l'Institut Nova Història.

Abans hem vist com la Desamortització i, anteriorment, la Guerra de Successió es dirigeixen clarament cap a l'obtenció de diners fonamentalment de Catalunya i l'explotació abusiva dels catalans per tal de mantenir un estat semi-feudal i autoritari des de Castella. No és aquest el punt de partida, atès que, un cop Castella és vencedora de manera roïna, com diuen a les terres valencianes, però també mentidera, cruel i gens noble, li serà relativament fàcil. No se'n surt, però a poc a poc ens va aniquilant.

Són diverses les raons per les quals, des de fa més de cinc-cents anys, ens tenen aquesta ràbia i intenten amagar al món l'esplendor i la grandesa de Catalunya, que la va tenir, la té i la tindrà mentre hi hagi catalans. Fan desaparèixer totes les gestes catalanes i intenten fer-ho de manera subtil i, si no poden, de manera barroera i maldestra: mentides, confusió, amenaces, persecució i quan han pogut fer-ho, han assassinant.

És evident que les nacions o els pobles i les llengües canvien, creixen o desapareixen i així ha de ser; el que, en tot cas, cal saber és per què, i, en el cas de Catalunya —ho veiem cada dia— no és per motius únicament fortuïts o per la nostra desídia com a poble-nació o per la nostra naturalesa, sinó per la persecució, l'omissió, el menyspreu i el desprestigi infundat des del que hauria de ser el nostre estat pels ulls dels que no saben, i no saben per dificultats en l'accés a la informació, per no complicar-se la vida (risc de perdre opcions laborals, econòmiques...), per falta d'interès que molta gent pot tenir-ne, per la manipulació informativa als mitjans de comunicació i la censura institucional cap a la diversitat i llibertat d'opinió...

Faré un recorregut molt simplificat de l'aportació catalana a la civilització i no és poca:

Al segle XI i XII, qui vol saber i ha flanquejat totes aquestes dificultats, sap que Catalunya està projectant un desenvolupament potent i ens apareix un art romànic esplendorós que vàrem reivindicar fermament i amb els anys ja hem vist com han anat menystenint i traient-ne importància fins que, en situar-se a Espanya, s'ha minoritzat Catalunya, i Castellà en tindrà la renda. Ja comença a tenir-la. O el moviment càtar, el Cister o els trobadors...

Segles XIII i XIV: l'expansió catalana cap al sud, els franciscans, expansió marítima per la Mediterrània: Ses Illes, Nàpols, Sicília, Malta, Grècia, Gènova, Florència (petjada catalana a la banca), països àrabs... El Codi Marítim català, Jocs Florals, el Llibre Vermell de Montserrat... Ramon Llull, Bernat Metge...

Segle XV i XVI: pintors gòtics i flamencs, Flandes vinculat a Catalunya, la guitarra, Descobriment d'Amèrica, exportació i importació de productes. Literatura i publicacions importants a nivell europeu, Joanot Martorell, Sirvent, Ausiàs March... Humanisme destacat a Catalunya: Vives...

A partir d'aquí, la prosperitat de Catalunya comença a decaure progressivament fins a mitjan segle XVI (1560), quan Castella pren les rendes dels beneficis econòmics d'Amèrica i comença a apartar-ne els catalans. Ja sabem que molts catalans seguiran estant en llocs importants, però amb més o menys control sota la capa de l'Espanya castellana, que anirà traient les veus discordants, les que fan nosa i la pressió-repressió contra Catalunya serà tan gran que els catalans no podran mantenir-se i apareixeran alguns bandolers i alguns màrtirs. Arribarà la guerra de 1640 i l'explosió al 1714. Fàcil d'entendre i d'explicar, sense entrar en detalls de si no tots els catalans, de si hi hauria un fet puntual o no... Això mirant el que ha anat passant i passa encara, és força clar!

Per què Sant Francesc és el sant a qui es destina aquest monestir desaparegut

L'anomenat sant Francesc sembla que no es deia així, sinó Joan Francesc Bernadonne (Umbria? 1181/1226). El nom Francesc (home de França) mostra algunes contradiccions (segons la Viquipèdia, que també és una font d'informació):

Li va donar el nom Francès(c) el seu pare quan va tornar d'Assis.
Aprèn la llengua francesa. En un fragment de pel·lícula sobre aquest sant, el pare diu al fill Joan Francesc que deixi de parlar aquest dialecte de la seva mare i que parli francès, no en sé la veracitat, però és curiós que s'esmenti.
Mostra molt d'interès per la literatura francesa o del que avui és França, sobretot dels trobadors. Segueix amb certa similitud la vida dels trobadors que abandonaven les seves possessions per córrer món, al contrari del que volia el seu pare comerciant i mercader de teles i adinerat.
Tot i que rebel dels diners familiars, aquests li van proporcionar una excel·lent educació i es va convertir en poliglot: aprèn diverses llengües, també llatí (?).
L'any 1201 s'uneix a una expedició de l'exèrcit contra Perusa (Peruggia) i va ser fet presoner. Durant un any és captiu.
Va peregrinar a Roma perquè l'església obrís les portes als pobres. L'any 1210 el Papa Innocenci III aprova el nou Orde dels Franciscans.

Ja he dit que és sabut oralment i de generació en generació que Sant Francesc hauria estat a Girona, Cervera i Barcelona, on hi tindria el seu dormitori al monestir que ell va impulsar. Curiosament, en queda el carrer del Dormitori de Sant Francesc, un recordatori visible d'aquest fet, probablement cert, però que no s'ha pogut confirmar. Aquesta "llegenda" es dóna també en altres localitats del país, però molt difuminada i poc consistent.

Si busquem qui és aquest personatge, ens trobem una persona absolutament trencadora amb l'establert, d'idees naturalistes, que valora, per sobre de tot, el sol, la lluna i els animals. Les persones formem part de la natura i ens hi hem d'exposar de la mateixa manera que qualsevol ésser viu. Aquesta és la imatge que ens n'ha arribat.

És sabut que provenia d'una família noble acomodada, comerciant de teixits i amb forta relació amb l'església. Ell mateix se'n va a lluitar a Jerusalem i en torna buit d'esperit i creu que aquella no és la manera de viure ni d'avançar. Llavors comença a regalar les teles del seu pare i decideix viure sense cap luxe, tan sols amb allò necessari. Una filosofia molt neta i molt desitjable si la humanitat fos de criteri únic, però això ja sabeu que no és així, potser perquè la humanitat té també unes inquietuds i capacitats que ha d'experimentar i de vegades amb èxit i d'altres amb fracassos. Malgrat tot, cal tenir present aquesta idea per tal de no perdre on som (grans èxits —vehicles estris electrònics, instruments precisos... ens porten grans fracassos—, canvi climàtic, poder abusiu, deshumanització...).

Aquesta lluita noble, digna i progressista la trobem força arrelada a Catalunya. No estic dient de pensament únic. Acabo de dir que la humanitat no ho permet (si no és per la força) i per alguna cosa deu ser, però sí que ens movem per l'ideal de justícia i de compartir atès que és l'única manera de fer societat (insisteixo que no tothom, però sí un grup majoritari de la societat catalana). Ho veiem també en gran quantitat de referents reials, literaris, artístics catalans... Ho diu molt clar el Dr. Josep Murgades aquí (1h 23'36"); hi ha un cert seguiment històric del franciscanisme a Catalunya. Llull, Anselm Turmeda, reis i literats de tots els temps.

Encara ara, fem, de vegades, aquest paper com a societat, buscant la justícia i la manera de viure sense molestar, sent respectuosos amb la vida i amb tothom, fet tan valuós com de vegades innocent i inútil i que sovint ens porta a pèrdues tangibles i palpables. Hem de reconèixer que et poden deixar una sensació d'alleujament en haver actuat amb consciència, respecte i al costat de la raó i la veritat (que mai són d'un sol) que fa que es mantingui una força a l'interior per tornar-ho a fer o a intentar-ho. Tots sabeu de què parlem.

La figura de Sant Francesc i l'art

A Sant Francesc, se li atorga la primera representació del pessebre en una cova de Greccio. Abans de morir, va compondre el seu himne al germà Sol o "de les criatures" tot un càntic a l'ecologisme.

Monument a Antoni Viladomat, situat al passeig de Lluís Companys de Barcelona.

Sant Francesc (Zurbaran 1660) Pinacoteca antiga de Munic.

A. Viladomat "Sant Francesc rep els estigmes" (1729/1733).

Estigmació de Sant Francesc (Jan Van Eyck 1430).

Sant Francesc (Caravaggio 1595).

Al mateix convent de Sant Francesc de Barcelona hi trobem, o s'hi podia veure, l'obra del pintor del segle XVIII Antoni Viladomat amb una seqüència de la vida de Sant Francesc que revestia algunes parets del monestir franciscà, que, en ser enderrocat, es van dipositar al Museu Nacional d'Art de Catalunya.

Pinten també Sant Francesc els artistes següents: Josep de Ribera l'any 1639; Francesc de Zurbaràn també l'any 1639; Francesc Ribalta l'any 1620; El Greco 1585/90; Caravagio 1595; Carlo Crivelli 1500; Giovanni Bellini 1480;

Domenicco Veneziano 1445; Jan Van Eyck 1430/32; Stefano di Giovanni Sassaetta 1437/44; Bartolomé de Castro 1500; Giotto de Bandone té frescos a la basílica d'Assís...

Ja se sap que Sant Francesc era una mena d'il·luminat que valorava la natura per sobre de tot, el Sol, la Lluna, els ocells, tots els éssers vius. Venint d'una família adinerada, decideix abandonar-ho tot per ser més autèntic i més a prop de la vida senzilla i natural. Tot i que havia anat a les croades, decideix que la vida és molt més important que la conquesta i la destrucció per uns fins perversos i corruptes. Aquest seria Sant Francesc, potser idealitzat, però aquestes idees són les que fonamenten la nació catalana també en aquells anys. Evidentment, des del segle XIII, no ho llegim com seria avui mateix.

Dos compositors reconeguts han escrit obres dedicades a Sant Francesc:

-Franz Liszt (Àustria) compon "Càntic al sol" i " Predicació als ocells"

-Olivier Messiaen (Avinyó) compon l'òpera "Sant Francesc d'Assise"

S'han fet diverses pel·lícules de Sant Francesc :

a) Francesc Joglar de Déu, Roberto Rossellini–1950

b) Francis of Assisi, Michael Curtiz–1958

c) Germà Sol, germana Lluna, Franco Zefirelli–1972

d) Francesco, Liliana Cavani–1989

e) Francesco, Michelle Soavi–2002

En una d'aquestes pel·lícules es comenta (a la viquipèdia també) que el sant no es diu Francesc sinó que s'anomena Francesc perquè el seu pare és francès (?). En un moment del film, el pare renya Francesc perquè parla una llengua diferent al francès i li diu que no parli més aquesta llengua, que la mare li ensenyà, i que faci el favor de parlar francès. És clar que és una pel·lícula, però... podria referir-se a Occitània?

Sembla que el lloc on hi ha més monestirs dedicats a Sant Francesc és a Catalunya (Països Catalans): en trobem a Cervera, on també sembla que hi va ser en persona; el trobem a les Illes Balears, a València..., però on sí que hi ha documentació de la seva estada és a Girona. Trobem esglésies arreu del món, les més antigues, sempre relacionades amb la corona catalana.

Conclusions :

Per a concloure aquest article, només vull dir que voldria haver aconseguit fer evident que la veritat no sempre és fàcil de saber i encara ho és menys si hi ha algun grup de persones que, essent conscients que disposen del poder mediàtic, econòmic, militar i institucional, abusen, s'aprofiten i fan "legal", que no ètic, un empetitiment i una manera de fer invisible Catalunya, les seves obres i autors. Sota el meu parer, és molt greu que es falsegin dades i que se n'amaguin per interès econòmic i per donar-se un "prestigi espanyol= Grande de España", que no sempre els pertoca, però encara ho és més quan ho fan per damunt dels drets humans i dels drets dels pobles, evidenciant que estan disposats a fer qualsevol cosa per mantenir aquest entramat en forma d'estat de corrupció que, com sol passar, perquè tot està estudiat, és avalada per la gran part de la piràmide feudal: reis, jutges, bancs, diaris, en un pis inferior persones amb certs estudis que segueixen les directrius dictades des de dalt perquè així no es compliquen l'existència i tenen tota la resta de persones en un pis inferior que seguiran sense gaires possibilitats de saber mai la veritat i tampoc gaire interès per saber-la mentre tinguin prou diners per viure de manera senzilla o sofisticada. Cadascú fa allò que pot o vol, sense saber que acabaran fent allò que els deixin fer.

Per redreçar aquesta piràmide de la vergonya, de vegades fa falta la força i certa violència que pugui moure el

fonament sense perdre l'equilibri, que provoqui un canvi des de baix d'aquest sistema obsolet i injust per definició. Amb els anys, l'ús de la força ha anat quedant menys valorat popularment. Veurem d'aquí uns anys si no torna. És cert que no té, sovint, un bon final. Podem veure molts exemples actuals on s'hi perd més que no pas s'hi guanya. Però no podem negar-ho: hem vist i ho estem patint, que de moment encara la violència i la manipulació garanteixen l'estabilitat d'aquest sistema i de tants d'altres.

Ens trobem, doncs, davant d'un cas més d'espoliació i d'injustícia de la desaparició "volguda i encoberta" d'un centre d'estudis cultural i d'un espai on Catalunya hi tenia un bressol de reis i reines, acompanyats d'altres personalitats de la noblesa catalana vinculats a la navegació i on es veuen molts indicis per pensar que seria el lloc on havien d'ésser enterrats els Colom de Barcelona.

Avui us he explicat el cas del Convent de Sant Francesc de Barcelona, però en trobaríem molts més com per mencionar-ne alguns: enderrocar el castell de Rià on havia nascut Guifré; canviar el nom de Palafolls per Palafox; desviar el riu Ter; treure de Sant a Sant Cristòfol; perdre la primera edició del Quixot; apropiar-se de Tirant lo blanc mentre no se'n va trobar l'edició catalana/valenciana; no promocionar com pertocaria Ramon Llull i Ausiàs March; sostracció de Sixena impunement i il·legalment... N'hi ha tants com per poder evidenciar la importància de Catalunya des de l'antigor fins avui.

Aquests fets no són fortuïts. Són obra humana, amb un rerefons pervers, de vegades ja d'inici; d'altres, aprofitant moments de feblesa i/o de poc control i de poc poder. Tothom sap que els humans desenvolupem comportaments i habilitats per donar resposta a les diferents pressions pròpies i/o externes per alliberar el sentiment de culpa o sentir-nos valents, havent fet alguna cosa que ens fa útils i/o lliures.

És en aquest moment, quan necessitem pensar no tan sols en nosaltres, sinó escoltar veus representatives, que han estat capaces d'aportar mirades i interpretacions diferents a les que ens bombardegen diàriament des de tots els estaments públics que procuren per mantenir-se al poder i no per a la recerca de la veritat. De la veritat que, de saber-se, faria caure tota l'estructura sense fonament que aguanta la piràmide de la vergonya!

És a dir: no ens hem de deixar arrossegar per algunes masses que, en nom de la llibertat, volen fer caure els nostres símbols sense valorar on ens porta aquest fet. Ja que si abans no fem caure també els símbols del govern central, que és qui ens oprimeix i ens governa, ens quedarem pitjor que estàvem i finalment "Ells" no faran la purga que els pertocaria i estarem encara més sotmesos. Ja hem vist que aquesta "llibertat" d'alguns, ens pot portar a la nostra reclusió. Nosaltres som així, amb el bo, el no tan bo i el dolent també, de la mateixa manera que ho són "Ells" i ens hem d'acceptar i millorar. Per això penso que, si en aquests moments, som Espanya i ens governen des de Madrid, qui hem d'enderrocar si no es fan bé les coses són els de Madrid. El dia que Catalunya es governi de cap a peus serà a aquests a qui haurem d'exigir-ho tot! Penso que així ho expressa Salvador Espriu en aquests versos:

Assaig de càntic en el temple

Oh, que cansat estic de la meva

covarda, vella, tan salvatge terra,

i com m'agradaria d'allunyar-me'n,

nord enllà,

on diuen que la gent és neta

i noble, culta, rica, lliure,

desvetllada i feliç!

Aleshores, a la congregació, els germans dirien

desaprovant: «Com l'ocell que deixa el niu,

així l'home que se'n va del seu indret»,

mentre jo, ja ben lluny, em riuria

de la llei i de l'antiga saviesa

d'aquest meu àrid poble.

Però no he de seguir mai el meu somni

i em quedaré aquí fins a la mort.

Car sóc també molt covard i salvatge

i estimo a més amb un

desesperat dolor

aquesta meva pobra,

bruta, trista, dissortada pàtria.

SALVADOR ESPRIU

El caminant i el mur, 1954

Per tant i per acabar, demano comprensió i exigeixo respecte. També per l'Institut Nova Història i per a En Jordi Bilbeny al capdavant.

Josep Prats Tarsà

Bibliografia:

Barral i Altet, Xavier; Catalunya Destruïda. Col·lecció: Història de la Cultura Catalana. Edicions 62 S.A., 2005 ISBN: 84-297-5595-0

Bilbeny, Jordi; "L'enterrament d'en Cristòfor Colom a la Catedral de Barcelona", en línia: https://www.jordibilbeny.cat/2016/11/03/cas-cristofor-colom/

Costa Badia, Xavier; "La implantació i evolució de l'Orde Franciscà a la Corona d'Aragó" (1220-1567) (treball de grau 2013)

Giné Torres, Anna Maria: «El convent de Sant Francesc de Barcelona. Reconstrucció hipotètica». Acta historica et archaeologica mediaevalia, 1988, núm. 9, p. 221-4, en línia: https://raco.cat/index.php/ActaHistorica/article/view/193598.

Hurtado, Víctor; Mestre, Jesús; Miserachs, Toni; Atles d'Història de Catalunya. Ed: Edicions 62 S.A.;1998 ISBN: 84-297-4061-9

Le Goff, Jaques; En busca de la Edad Media. Edicions Paidós Ibérica S. A.;2003 ISBN: 84-493-1477-1

Mitjana de la Doblas, Enric; Els Colom de Barcelona i les seves aliances. Edicions de La Tempestad S.L. /Llibres de l'Índex; ISBN: 978-84-942889-8-2

Sabaté, Flocel; La dissort de la documentació medieval catalana. Col·lecció: episodis de la història núm.364- Ed: Rafael Dalmau, 2019 ISBN: 978-84-232-0852-4

Monestrirs.cat: https://www.monestirs.cat/monst/bcn/bn02sfra.htm

Annex

Adjunto un annex amb una relació de les principals esglésies i monestirs dedicats a Sant Francesc des del segle XIII i fins al XVI que podria ser més extensa, que ens mostra i evidencia la importància de l'orde a Catalunya sobretot en els anys inicials del segle XIII i que quan es troben fora de Catalunya es pot trobar vincles amb la corona catalana. També s'aprecia la falta de documentació en els monestirs franciscans a Castella en els seus inicis i, en canvi, es reforça al segle XV. Igualment es fa evident que els monestirs franciscans fan nosa i arreu són sovint destruïts completament. També en la relació del convent franciscà de Valladolid mostra poca certesa documental igual que el de las Cuevas de Sevilla. Un detall que aquí no he explicitat, però que seria bo de seguir, és l'expansió dels monestirs franciscans als territoris americans, perquè potser ens donarien una visió d'on serien els catalans a Amèrica.

Franciscans a Girona 1222 - 1232

Tot i que s'ha esmentat una compra de terrenys efectuada l'any 1222 amb la finalitat d'ampliar el convent franciscà, sembla que en aquell moment encara no s'havia fundat i no és fins el 1232 que s'autoritzà la compra de terrenys per aixecar l'església i convent dels framenors. Per altra banda, tradicionalment hom admet que el mateix sant Francesc va passar per la ciutat, relacionant-lo amb la família Guerau; en aquest sentit, l'any 1244 es dedicava un altar al fundador de l'orde a la catedral.

D'ençà mitjan del segle XIII, hom troba més documents on s'esmenten els framenors i fins i tot el 1296 el papa Bonifaci VIII ordena que el guardià de la casa de Girona, junt a altres personalitats religioses, designin l'abadessa del monestir de Sant Daniel. Entre el 1330 i 1340, es va ampliar el conjunt conventual, l'església del qual es va consagrar el 1368, data en que també es va celebrar aquí un Capítol General, fet que es repetiria l'any 1398.

La tradició franciscana a Girona ja existia, la família Guerau reclamava l'honor d'haver ofert hospitalitat al sant quan aquest va visitar Girona (viajó a la península ibérica entre los años 1213 y 1215). Aquesta relació amb Sant Francesc els donava prestigi; així, més tard, reivindicarien privilegis especials per part de l'orde.

Alguns anys més tard, Francesc Eiximenis (Girona, 1327/32 - Perpinyà, 1409), el franciscà gironí més conegut, cita l'arribada de Sant Francesc a la ciutat.

Francisco Eximenis, franciscano (OFM), polígrafo, nació en Gerona hacia 1340 y murió en 1409. Tomó el hábito franciscano probablemente en el convento de San Francisco de su ciudad natal. Maestro en teología por la Universidad de Tolosa, frecuentó también las aulas de Colonia, Oxford y París. En 1383 se traslada definitivamente a Valencia donde escribe la mayor parte de sus obras. En 1408 es nombrado por Benedicto XIII patriarca de Jerusalén y, poco antes de su muerte, le encarga la administración del obispado de Elna (Rosellón). Informació extreta de Directorio Franciscano. Enciclopèdia Franciscana.

Sarcòfag esculpit de Jofre Gilabert de Cruïlles avui dia exposat al Museu d'Art de Girona, procedent del convent de Sant Francesc.

Franciscans a Lleida 1217 - 1217

La constant creença dels lleidatans és que el monestir llur fou fundat pel propi Patriarca de la Umbria. La història vol que sigui aquest el primer convent franciscà en antiguitat de tots els que s'aixecaren en els Estats de la Corona aragonesa.

El gran analista de l'orde franciscà, Vadding, fonamentat en la indiscutible autoritat de Marià de Florència, autor d'unes cròniques autoritzades del segle xv, posa a l'any 1216 (1217) l'edificació del monestir de Sant Francesc de Lleida, i afegeix que fou aquest el primer dels convents franciscans dels Estats aragonesos.

La Crònica del XXIV Generals, còdex famós del segle XIV, relata la fundació miraculosa del monestir ilerdenc, bo i esmentant el gran benfactor seu, Ramon Barriach, que aixeca aquella fàbrica del convent i església.

La documentació més directa respecte de l'existència del primer convent de framenors de Lleida no compareix fins a uns anys més tard. Dos documents de l'any 1236 ens parlen ja del monestir de franciscans de Lleida.

Alfons el Benigne estigué enterrat a Sant Francesc de Lleida, ara les seves restes són a la catedral Nova.

Franciscans a Tarragona 1242 - 1249

Els franciscans es van establir a Tarragona abans del 1242, data en què figura esmentada aquesta comunitat en un testament atorgat a favor seu. Més endavant, el 1249, aquella església i el seu entorn foren donats als framenors perquè aixequessin el seu convent. Consta que el 1251 la reina Violant d'Hongria havia fet una deixa testamentària a aquesta casa. De totes maneres, l'estança en aquest lloc no va durar gaire i en la segona meitat del segle XIV la comunitat es va traslladar a un lloc proper però extramurs. La nova casa va patir l'any 1462 els efectes de la guerra civil catalana, quan la ciutat fou assetjada i aquest convent, per la seva situació, va quedar en ruïnes. Arran d'això, el papa Pau II va concedir autorització per refer-lo però a l'interior de la ciutat, on havia estat anteriorment, és a dir, la plaça del Corral, avui plaça de la Font. Per alguna raó, finalment es va reedificar en el mateix lloc que el derruït, extramurs.

Sant Francesc de Tarragona Detall de Vista de Tarragona (Anthonis van den Wyngaerde, 1563). Imatge de Wikimedia Commons.

Franciscans a València 1239

L'origen d'aquest convent, el trobem en la conquesta de València per part del rei Jaume I el Conqueridor. En el repartiment de terres, el rei va adjudicar als franciscans aquests terreny, en el Llibre del Repartiment consta la donació a aquesta orde, a data d'11 de gener de 1239. Les terres concedides se situaven entre el camí de Russafa i la porta de la Boatella. Els religiosos consideraren insuficient el terreny donat, per la qual cosa sol·licitaren una segona donació; reberen aleshores més terres situades davant del convent, que utilitzaren com a plaça pública i cementeri.

L'any 1891, el monestir de Sant Francesc va ser demolit totalment i va donar pas a l'actual plaça de l'Ajuntament; i les seues hortes, a illes d'edificis, ja en el segle xx.

Franciscans a Xàtiva 12?? fundat per Jaume I anterior al 1356

Aquesta església es pot considerar l'únic vestigi arquitectònic del desaparegut convent de Sant Francesc, fundat per Jaume I, del qual formava part. La seua primera ubicació va ser fora de la muralla, però va ser destruïda durant la guerra castellanoaragonesa de 1356-1369, anomenada Guerra dels Dos Peres (quan la ciutat va ser assetjada per Pere I de Castella, el Cruel), reconstruïts (convent i església) entre 1366 i 1377 en terrenys de la ciutat situats intramurs.

El conjunt conventual es va veure afectat per l'incendi de la ciutat a principis del segle XVIII, a 1707 i, a conseqüència d'això, posteriorment va ser reformat i ampliat.

Franciscans a Mallorca

Es tracta d'un convent de fundació antiga, aquesta es va efectuar gràcies a la intervenció de Jaume I, el qual, després de la conquesta de Mallorca (1229), va facilitar l'espai necessari a una primera comunitat formada per cinc frares. Aquest primer convent estava situat al carrer de Sant Miquel, al costat nord del centre històric. La primera pedra de l'església, dedicada a les Llagues de Sant Francesc, es va posar el 1232 segurament aprofitant una església anterior que havia estat anteriorment en mans dels premonstratencs que es van desplaçar a Bellpuig d'Artà. Aquest no fou el lloc de l'assentament definitiu de la casa perquè cap el 1270-78 van efectuar una permuta amb les monges de Santa Margalida, de manera que van intercanviar els monestirs, aquella operació va suposar que les monges deixaven la seva casa a la plaça del Mercat per anar al carrer de Sant Miquel i els framenors passaven a disposar de l'antiga casa de les monges. De totes maneres, és ben possible que els franciscans no l'ocupessin mai. El 1281 es posava la primera pedra de l'església del convent actual amb la presència de Jaume II de Mallorca (1276-1311) en un lloc proper a l'almudaina de Gumara, al sector oriental del centre. El 1276 s'impulsava la creació del col·legi franciscà de Santa Trinitat de Miramar relacionat amb la personalitat de Ramon Llull.

Sant Francesc de Palma Sepulcre de Ramon Llull (s XV).

Sant Francesc de Palma.Vista de Mallorca.

Sant Francesc de Palma Retaule amb sants franciscans.

Caterina d'Aragó i Isabel de Portugal.

Franciscans a Cervera 1235 - 1245

La notícia més antiga dels framenors de Cervera és una donació realitzada l'any 1235 al seu favor; per altra banda, els terrenys on es va edificar el convent els va cedir Jaume I l'any 1245, tot plegat fa pensar que els franciscans ja havien arribat a aquesta ciutat deu anys abans d'obtenir aquells terrenys. Una tradició diu que el monestir hauria estat fundat per sant Francesc al seu pas per Cervera.

La construcció del nou convent ja havia començat el 1246, quan l'arquebisbe de Tarragona va concedir indulgències a qui participés en l'obra. En anys següents (1283, 1305 i 1332) consten adquisicions efectuades pels framenors de terrenys veïns al convent, el que deixa veure el bon estat econòmic de la casa.

A més, els franciscans es van veure beneficiats amb més donacions, efectuades per Alfons III d'Aragó, Jaume el Just, Pere el Cerimoniós... Aquest convent va quedar destruït el 1465 a causa de la guerra civil catalana, primer pel propi setge a la ciutat i després quan es va ordenar arrasar les restes que quedaven; la comunitat es va veure obligada a traslladar-se a la ciutat, on ocuparen la part que els fou cedida de l'hospital de Castelltort. Una butlla del papa Pau II (1467) va concedir permís als franciscans per aixecar un nou convent en terrenys propers a l'hospital, aprofitant la

pedra del derruït convent. Es va aixecar una església al costat de l'hospital que es va consagrar l'any 1468 i després, els espais conventuals.

Franciscans a Montblanc 1238

Fundat a la primera meitat del segle XIII al sud de Montblanc, fora muralla, el 1238 Berenguer d'Aguda feia una donació testamentària per la seva construcció. Una primera església es devia aixecar amb certa rapidesa, tot i que l'edifici actual es va bastir a cavall dels segles XIII i XIV amb el resultat d'una església gòtica de nau única i amb absis poligonal i capelles laterals entre els contraforts bastides poc després.

El 1307 es va celebrar en aquest convent un Capítol Provincial de l'orde del Temple, poc abans de la seva supressió. El 1587 es va procedir a la substitució de la primitiva comunitat (conventual) per framenors observants. El convent va resultar greument afectat el 1809 a causa de l'ocupació durant la guerra del Francès, fet que es va tornar a reproduir el 1811. El 1821 la comunitat fou exclaustrada i l'any següent els monjos foren empresonats a Mallorca i el convent incendiat. El lloc va quedar només amb els murs en peu, i en aquell moment es va perdre bona part del claustre. La comunitat va poder retornar però el 1835 fou abandonat definitivament i la casa va passar a mans de l'Ajuntament, que l'utilitzà de presó i escola.

Franciscans a Morella 1232 / 1270

La iniciativa de la fundació del convent de Sant Francesc de Morella va venir de la mateixa ciutat, que va demanar la vinguda dels framenors a Jaume I l'any 1270, comprometent-se a garantir la protecció i subsistència de la casa, la fundació es faria realitat el 1272 amb l'arribada dels frares sota la direcció del primer guardià, Antoni Bonarres. Una altra versió (J. Coll i P. Sanahuja) avança la fundació situant-la en el moment de la conquesta de la vila, el 1232, i també amb la intervenció de Jaume I. Tradicionalment s'ha considerat que el lloc on es va assentar el convent era on havien estat presos els sants Vicenç i Valeri quan foren traslladats des de Saragossa a València i on després s'hauria aixecat la capella de Sant Valeri i Sant Vicenç, que els framenors van utilitzar fins la construcció de l'església gòtica.

Franciscans a Sagunt 1294 segons Jeroni Pau Valor Abad, en un treball publicat: "El convent de Sant Francesc, plaza cronista chabret (Sagunto), un avance sobre la intervención arqueológica de urgencia 2005":

La documentación histórica sobre el convento es escassa y muy testimonial, con algunas fechas claves como la de su fundación en el año 1294, en el que los jurados de Sagunto solicitaron a los franciscanos su establecimiento en la Ciudad para hacerse cargo de un hospital de transeúntes bajo la invocación de San Antonio. La mayoría de estas noticias son recogidas por A. Chabret (1888) y testimoniadas por grabados de época como las vistas de Wyngaerde (1563), de Laborde (1806) o el plano del general Suchet de 1811 durante la guerra de la independencia.

Franciscans a Tàrrega 1318

Els franciscans es van establir a Tàrrega el 1318 gràcies a la voluntat comuna del rei Jaume II, del bisbe de Vic Berenguer de Guàrdia i de la vila de Tàrrega, que van demanar la vinguda dels framenors; arran d'aquesta petició, Joan XXII va emetre aquell mateix any una butlla autoritzant la fundació d'aquesta casa.

El 1322 l'edifici estava en construcció i Jaume II va ordenar la cessió dels béns dels afectats per la lepra als franciscans, destinant aquells fons a la construcció del convent a canvi que els frares tinguessin cura dels malalts. Alfons el Benigne va autoritzar els franciscans l'ús de les aigües del rec comtal que passava prop del monestir.

Franciscans a Vilafranca del Penedès 1241 -1248

El convent franciscà de Vilafranca és força antic, una inscripció sepulcral d'aquest lloc porta la data de 1241; el 1248 hi ha constància d'una deixa a favor dels framenors i el 1285 el guardià del convent va assistir Pere el Gran a la seva mort sobtada quan es trobava a Vilafranca. Era un dels grans establiments franciscans de Catalunya, va mantenir la seva activitat fins l'exclaustració, tot i que va patir també un tancament temporal durant el Trienni Liberal. El retaule major es va traslladar l'any 1891 a Torrelles de Foix, on fou cremat l'any 1936. Del convent es conserva l'església, el claustre renaixentista (amb restes d'un anterior), un cos del segle XV i un altre de més modern, ampliat i ocupat per l'hospital. L'església guarda una sèrie de sarcòfags de la noblesa del Penedès, del segle XIV, i també el Retaule de la Mare de Déu i Sant Jordi, de Lluís Borrassà.

Retaule de la Mare de Déu i Sant Jordi.

Sepulcre de Pere de Sabanalo 1299.

Bertran de Castellet, noble cavaller del segle XIV, senyor del castell de Sant Esteve de Castellet. L'any 1311 lluità al costat del comte de Barcelona en la repressió de determinats nobles revoltats. Va participar a les Corts de Montblanch i les de Girona. Destaca com a militar en la conquesta de Sardenya, on va morir. Fou enterrat a l'església de Sant Francesc de Vilafranca, que formava part del convent que els franciscans van fundar en el segle XIII.

Hug de Cervelló i el seu sepulcre del monestir de Sant Francesc de Vilafranca del Penedès (segle XIV).

Franciscans a Balaguer 1277

És desconeguda la data de fundació del convent de Sant Francesc de Balaguer, o també convent d'Almatà. Hi ha referències indirectes que el fan força antic, com per exemple hom esmenta que un tal Bernat de la família Centelles fou enterrat al convent d'Almatà de frares menors, tot fa pensar que es tractaria de Bernat III, mort el 1277. La bona relació d'aquesta família amb la corona (Jaume I i Jaume II), fa pensar que la fundació caldria situar-la abans de la mort de Jaume I, és a dir, abans del 1276.

Franciscans a Tortosa 1225 - 1248

El convent de Sant Francesc es va edificar extramurs de la ciutat de Tortosa, prop del portal de Sant Joan del Camp. Hom desconeix la data de l'establiment d'aquest orde, però cal situar-la a la primera meitat del segle XIII, abans del 1267; també s'han esmentat les dates de 1225 i 1248. En convent va rebre protecció reial; la reina Maria de Xipre, esposa de Jaume el Just va manifestar la seva voluntat de ser enterrada en aquest lloc, però finalment el seu sepulcre es va posar al convent de Barcelona. Al segle XIV, es va refer gairebé en la seva totalitat. Els franciscans d'aquest convent van participar en la fundació del convent de Jesús.

Franciscans a Castelló d'Empúries 1246

Deixant de costat una tradició que atribueix al mateix sant Francesc la fundació d'aquest convent i la data de 1214, hom coneix documentalment que ja existia l'any 1246, en aquesta data li foren facilitades uns terrenys per poder ampliar-lo. L'historiador franciscà Jaume Coll esmenta que "este Convento fue edificado de muy pulidas, y quadradas piedras, lo que denota, que seria desde su fundacion muy sumptuosa la fabrica de este Convento".

Franciscans a Vic 1225

Una tradició moderna afirma que sant Francesc hauria visitat la ciutat de Vic, però més enllà d'aquesta llegenda no és fins el 1225, un any abans de la mort del fundador, que els framenors haurien arribat a aquesta ciutat. Hi ha constància d'una donació en aquella data d'unes terres prop de la capella de Santa Eulàlia amb la finalitat que s'hi establissin.

En dates posteriors, es troben altres donacions a favor de la mateixa casa. El 1270 van deixar aquell lloc per aposentar-se en un nou convent, edificat també extramurs més enllà del portal i pont de Queralt, a l'actual carrer que encara porta el nom de Sant Francesc. A partir del 1343, va començar la participació d'aquesta casa en la fundació del monestir femení de Santa Clara, tasca que s'allargaria temporalment fins el 1383.

Franciscans a Berga 1244 - 1333

Tot i que hi hagué un intent el 1244, el convent de Sant Francesc fou fundat definitivament el 1333 i pocs anys després era ja acabat i ocupat. Els terrenys per aixecar l'establiment foren donats amb aquesta finalitat pel rei Alfons IV el Benigne el 1330. L'autorització eclesiàstica la va donar el papa Joan XXII amb una butlla, l'any 1333.

Monestirs Franciscans fora del territori estrictament català

Franciscans a Assís 1239

El complex, format per dues esglésies superposades i independents de nau única amb transsepte sortint i absis, es va acabar el 1239. Va ser consagrat al culte al maig de 1253 pel Papa Innocenci IV, que va ordenar que el conjunt es dignifiqués amb treballs de decoració. A la fi del segle XIII

Segons la tradició, va ser el mateix Francesc d'Assís qui va indicar el lloc en el qual volia ser enterrat. El 25 de maig de 1230 s'havien transferit les restes mortals de Francesc des de l'església de Sant Jordi (futura església de santa Clara d'Assís) a la basílica construïda en el seu honor.

Franciscans a Nàpols 1286

La futura reina de Nàpols, Jerusalem i Sicília va néixer probablement a Montpeller el 1286 i fou filla de Jaume II i Esclarmonda de Foix i, per tant, néta per part de pare de Jaume I el Conqueridor. El 1300, la tenim documentada a Mallorca per rebre una sòlida formació intel·lectual. Aquesta formació ja de ben joveneta fou netament marcada per influències franciscanes gràcies a les doctrines d'Arnau de Vilanova i del mestre Ramon Llull.

Robert d'Anjou, el futur rei de Nàpols intitulat com a Robert I, va enviudar de la seva primera esposa, Violant d'Aragó, el 1302. A l'estiu de 1304, ja s'estava concertant el matrimoni amb Sança quan aquesta tenia aleshores uns divuit anys.

Aquesta quantitat d'arguments genealògics a favor de la sobirana coincideixen perfectament amb les relacions de la casa reial de Mallorca i els ordes mendicants. Els propis pares de Sança havien tingut estrets lligams amb els franciscans, i havien conegut les doctrines de Pere Olivi i Arnau de Vilanova, alhora que va tenir dos germans molt vinculats amb el moviment, fins a tal punt que un, com hem vist anteriorment, renuncià a la corona i es dedicà fervorosament a l'estil de vida framenor.

Les despulles de la sobirana foren dipositades en un sarcòfag amb una doble imatge que exercia alhora una doble funció performativa al monestir de la Santa Creu, però avui dia aquesta peça artística roman desapareguda.

Extret de l'article d'Adrià Mas Craviotto (Graduat en Història a la Universitat de Barcelona)

Franciscans a Bruges 1240

Walter de Bruges (Gualterus Brugensis OFM, Gualterus de Brugge, Gauthier de Bruges OM, Gualterus de Brugis, Gualterus de Brüge, Walter von Brügge) fou un teòleg franciscà , que va florir a la Universitat de París 1267–1269.

Va ingressar als franciscans a Bruges cap al 1240 i va ser enviat a París per estudiar. Estudiant de Bonaventura. fou mestre regent a París del 1267 al 1269. Va ser elegit ministre provincial de la província francesa el 1269, després va esdevenir bisbe de Poitiers el 1279, càrrec que va ocupar fins al 1306, quan es va retirar. a causa de la mala salut. Va morir l'any següent.

Franciscans a Viena (Wien) Minoritenkirche

Una església gòtica que queda com amagada i fora del circuit més turístic. Se li van atorgar els terrenys per a edificar, als seguidors de Sant Francesc l'any 1224. El Rei Òscar II de Bohèmia va posar la primera pedra l'any 1276 i fou acabada l'any 1350.

S'anomena Minoritenkirche, s'entén església dels fra Menors, en castellà l'anomenen : "Iglesia Nacional italiana de María de las Nieves" ja que sembla que els italians la varen batejar així (?).

Una curiositat o una dada a tenir en compte és que a més d'un quadre de Sant Francesc s'hi pot veure una còpia de "l'últim sopar" d'en Lleonard Da Vinci. Còpia que segons sembla va servir per a restaurar l'original ja que tenia grans desperfectes. (relacionem personatges i obres)

Vista exterior de la Minoritenkirche (Wien).

St. Francesc.

Franciscans a Amèrica

Franciscans a Cuba 1570

Els frares franciscans van ser els primers que es van establir a l'Havana i el 1570 residien en una casa del ric i influent veí Juan de Rojas, la qual els va deixar en herència perquè es fes un Monestir a l'Havana per aquest orde.

Franciscans a Castella i Galícia

Franciscans a Cuéllar, Segòvia 1247

Aquest convent figura esmentat per primer cop l'any 1247 en una butlla del papa Innocenci IV, les seves notícies són escasses, el 1413 el papa Benet XIII va emetre una nova butlla dirigida a aquesta casa. El convent fou patrocinat per Francisco Fernández de la Cueva, segon duc d'Alburquerque i els seus successors.

Franciscans a Ayllón Segòvia 1214

Aquest convent s'ha considerat una fundació efectuada el 1214 pel propi sant Francesc al seu pas per aquestes terres,

unes inscripcions modernes en el mateix edifici ho fan constar. La seva església guardava un important nombre de sepulcres nobiliaris. El 1601 fou víctima d'un incendi que va obligar a portar a terme importants obres de restauració. La casa fou saquejada el 1809 i exclaustrada el 1836. Ara és propietat particular.

Franciscans a Burgos 1240

Segons la tradició, la casa franciscana de Burgos, una de les més antigues de la Península, fou impulsada pel mateix sant Francesc en el seu viatge que el va portar fins Santiago de Compostel·la (1213-14). Francesc hauria pres possessió de la capella de San Miguel, construcció documentada des del 1163, la mateixa tradició indica que Francesc va deixar el lloc a càrrec de fra Lupo, altres membres de la comunitat franciscana haurien arribat cap el 1217-19. Després d'ocupar durant uns anys la capella, els frares van prendre la decisió de traslladar-se a un indret proper, no tant apartat de la ciutat i més protegit i habitable. Burgos era el cap de la província franciscana d'Hispania fins que el 1238 aquesta es va dividir en tres: Castella, Aragó i Santiago i el convent de Burgos quedaria adscrit a la primera d'elles. Abans del 1240 la casa canviaria l'advocació primitiva de sant Miquel per la de sant Francesc, que havia estat canonitzat el 1228.

Santa Maria de las Cuevas Sevilla – Res a veure amb Sant Francesc - fi del segle XVI
Hi ha una llegenda del voltant de l'any 1248 que explica que es va trobar una imatge de la Verge Maria en una de les coves, a partir de llavors es construeix l'ermita Santa María de las Cuevas per venerar la icona, a la fi del segle XVI, era dirigida per l'orde dels franciscans.

L'any 1400, canvia a monestir, fundat pel llavors Arquebisbe de Sevilla, Gonzalo de Mena i Roelas (mort l'any següent a causa d'una epidèmia) ajudat pel noble Ruy González de Medina, els franciscans van ser traslladats a Aljarafe i al terreny es van afegir extenses propietats.

A la fi del segle XV, s'estableix al monestir l'Orde de la Cartoixa, fundada per Bru de Colònia al S. XI a la vall de Chartreusse, prop de Grenoble. Entre els visitants destacats, sobresurten Cristòfor Colón i família, amics íntims de fra Gaspar Gorricio (albacea testamentari i conseller espiritual del seus fills). ?L'almirall tenia abundant correspondència amb Gorricio: li enviava importants arxius, joies i diners perquè els guardés, aquests patrimoni més endavant fou reclamat pels hereus (Gaspar era un fraile sevillano de ascendencia italiana, de la ciudad de Novara?).

Cristòfor Colom va morir a Valladolid el 20 de maig de 1506, de manera casual, atès que es trobava de camí a la cort itinerant de Ferran el Catòlic. Els funerales es celebraren a l' església Antigua de Valladolid i es depositá el cadàver al convent de San Francesc de la ciutat.

Dídac Colom va manar traslladar les restes de Colom al monestir de la Cartoixa, probablement, per l'estima que sentia Colom cap a aquets lloc. Les restes foren entregades a la comunitat cartoixana de Sevilla el dia 11 de abril de 1509. El trasllat fou realitzada per un cosí de Cristòfor Colom, Joan Antoni Colom, que a la vegada fou majordom seu i del seu fill Dídac. ?Al monestir de Santa María de las Cuevas, hi havia dues voltes funeràries: la de los Ribera, a l'església gran, i la dels Henríquez, a la capella dels Ducs d'Alcalá, situada al Claustret.

Franciscans a Valladolid S. XIII ?? Hi ha molts dubtes i cap certesa.

El convent de Sant Francesc, de Valladolid, Espanya, va ser fundat al segle XIII i situat extramurs de la ciutat, encara que hi ha moltes discussions sobre la data exactaEl document de fundació està perdut i els diferents historiadors i investigadors han anat barrejant dates concordes amb altres esdeveniments i amb els viatges que el propi Sant Francesc fes a Espanya per fundar convents.

El convent va ser protegit i patrocinat en aquest segle per donya Violant, esposa del rei Alfons X el Sabio. La seva existència va incidir molt en la vida social i religiosa de la ciutat fins a 1836, en què va ser demolit i els seus solars van ser posats a la venda. A partir d'aquesta data, passa a formar part del patrimoni perdut de Valladolid.

Els franciscans van arribar a la ciutat de Valladolid en el primer terç del segle XIII, Cristòfor Colom va morir a Valladolid al maig de 1506 i va ser enterrat a l'església d'aquest convent de franciscans, encara que segueix sense saber-se en

quina casa o hospital va morir exactament.

Franciscans a Àvila 1286 ? 1494

No se sabe cuándo fue fundado exactamente el Convento de San Francisco de Ávila, pero la documentación más antigua al respecto es de 1286. Estaba situado extramuros de la ciudad, en el arrabal norte, en un valle que descendía desde la zona de las Hervencias hasta el río Adaja. Se convirtió en convento de franciscanos observantes en 1494.El edificio sufrió un gran incendio a mediados del siglo XVI, pero fue reconstruido gracias a las limosnas de benefactores como Alonso de Henao o fray Francisco Ruiz, obispo de Ávila. A partir de ese momento se convirtió en el templo favorito de la nobleza abulense para sus enterramientos, lo que aumentó su prosperidad y su prestigio.

Entre las familias enterradas estaban los Bracamonte, los Águila, los Renglifo, los Henao, los Dávila, los Velas, los Valderrábano, los Esquinas, los Navarros, los Guzmanes, los Pamos, los Veras, los Guieras y los Zabarcos.

Fue utilizado como cuartel durante la Guerra de la Independencia (1808-1814). Finalmente, fue suprimido por los decretos de exclaustración de 1835.

Franciscans a Silos (Castella) 1301

Este convento franciscano se fundó en 1301 en una iglesia preexistente dedicada a Santa María del Paraíso. Mantuvo la actividad hasta 1835, cuando fue exclaustrado. Entonces pasó a manos particulares, hasta que en 1890 el lugar fue adquirido por la comunidad benedictina de Silos. Entre 1991 y 2009 el lugar ha sido restaurado y rehabilitado y ahora acoge una exposición permanente sobre Historia del Monacato.

Franciscans a Castrojeriz (Castella) 1315

Inicialmente el convento de San Francisco estaba situado en un lugar apartado de la población, a levante, en el mismo lugar donde ahora está situado el convento de Santa Clara. El primer convento se habría fundado en 1315 y diez años después los frailes se trasladaron más cerca de la ciudad, junto a la muralla y del Camino de Santiago, que pasa por aquí. Una vez que los franciscanos lo dejaron, el lugar fue ocupado por el cementerio, hasta el 1889. Ahora está en ruinas.

Franciscans a Salamanca – No hi ha documentació de l'Orde 1231 - 1241

El convento es fundado en el año 1231 en la antigua ermita de San Hilario. En 1241 se emprende una reedificación del convento e iglesia sufragada por el Infante Don Fadrique, hijo de Fernando III, que desde este momento sería considerado patrón y fundador del convento. A su muerte fue enterrado en la capilla mayor del convento en la que además se colocó su escudo de armas, además dejó en el testamento una dotación de rentas para que se creara un estudio de Teología.

Otras dos familias que ejercieron el patronato en el convento fueron los Herrera y los condes de Benavente. Ambos patrocinaron la capilla de Santa Catalina.En 1406 el convento se sumó a la observancia, pasando a pertenecer a la

provincia de Santiago.

En 1835 el convento tendría que cerrar definitivamente sus puertas tras la exclaustración decretada por Mendizábal.

Convent de la ràbida -Huelva.
Erigit durant els segles XIV-XV.

Al segle XIII, després de la conquesta cristiana, pertanyeria ja als cavallers templers. Aquesta mateixa tradició explica que el mateix sant Francesc d'Assís va arribar a aquest lloc en companyia de dotze deixebles per fundar un petit i humil monestir franciscà. En aquest monestir està enterrat Martín Alonso Pinzón, que va morir pocs dies després de tornar del primer viatge colombí. Així mateix, de retorn d'alguna de les seves expedicions de conquesta, van arribar a aquest cenobi franciscà Hernán Cortés, Gonzalo de Sandoval i Francisco Pizarro. Per aquestes raons forma part destacada de l'itinerari històric artístic conegut com els Lugares Colombinos.